

Slovenski dom

Štev. 120

V Ljubljani, v četrtek, 27. maja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Bollettino n. 1096 Nuovi successi nella battaglia contro l'aviazione nemica 44 velivoli abbattuti, 2 piroscafi affondati

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:
Una nostra formazione di aerosiluranti in ricognizione offensiva lungo le coste algerine, ha intercettato un convoglio nemico scortato da aerei da caccia; due piroscafi di medio tonnellaggio venivano affondati ed un terzo gravemente danneggiato.

Velivoli italiani e germanici hanno bombardato il porto di Biserta.
L'aviazione avversaria ha effettuato ieri incursioni su varie località della Sicilia, sull'isola di Pantelleria e su alcuni centri della Sardegna. La città di Messina è stata ripetutamente attaccata subendo gravi danni specie nella zona centrale. In corso di accertamento le vittime fra la popolazione.

Risultano complessivamente abbattuti 44 apparecchi: 15 dai nostri cacciatori del 1° Stormo e del 181° Gruppo CT, 8 dalla caccia germanica e 21 dalle batterie contro-aeree di cui 7 a Pantelleria.

In base ad ulteriori precisazioni pervenute debbono aggiungersi alle perdite nemiche segnalate dal bollettino di ieri 12 velivoli: 4 ad opera delle artiglierie della difesa su Olbia (Sassari) e 8 in combattimento dai nostri cacciatori nel cielo della Sardegna.

Il maggior numero degli aerei abbattuti è caduto in mare; tra gli altri: 8 del tipo «Portezze volanti» presso le isole Eolie, 2 del tipo «Liberator» a sud di Capo Spartivento, 5 a sud-est di Bova Marina (Reggio Cal.), 1 a sud-est di Ali Marina (Messina).

Nota al Bollettino n. 1096:

Nell'azione area compiuta sull'Africa Orientale Italiana e sul Sudan, di cui al Bollettino di ieri, si sono particolarmente distinti i seguenti piloti:

Maggiore Villa Giulio Cesare da Verona, i Capitani Peroli Max da Ferrara, Lizzani Manlio da Roma, Cristiani Ardito da Ancona.

La formazione da caccia segnalata nei combattimenti svoltisi nel cielo di Messina, pure citati nel Bollettino di ieri, era comandata dal Maggiore Serini Pietro da Maderno (Brescia).

Fra gli aerosiluranti che hanno attaccato il convoglio nemico affondando i piroscafi di cui da notizia il Bollettino odierno sono da citarsi: i Capitani Puffi Carlo da Trieste, Zucconi Giuseppe da Stignano (Pola) e Greco Pietro da Spari (Salerno); i Sergenti Maggiori Gunlandi Carlo da Bologna, Marellio Giovanni da Cantù (Como), il Sergente Passerini Enrico Bettolle (Siena).

Nadaljnje razpravljanje nemškega in španskega tiska o razpustu kominterne

Berlin, 27. maja. Š. Večerni listi posvečajo dolge članke nedavno prispelim poročilom, da so Sovjeti med svojim gospodovanjem na Estonskem povrh vseh neštivilnih grozodejstev odpeljali v notranjost Rusije nad 60.000 Estoncev. Listi poudarjajo, da je ta novica nov dokaz, ob katerem stopajo v ozadje prav vsi prejšnji podobni dokazi za strahotno boljševiško ravnanje, ki ga vodi še naprej tako imenovana tretja internacionala, katero je sicer Stalin dal razpustiti. »Börsen Zeitung« našteva grozote, ki so jih Sovjeti počeli na Estonskem, in s pikrostjo navaja razlage, ki jih je nedavno Stalinov sklep sprožil v angleškem tisku. Sprašuje se, kako morejo nasprotniki spriči tako otipljivih dokazov najti take sledove o dobrih namelih in naravnost zagovarjati možnost, da se Sovjetski Rusiji omogoči možnost, da bi sodelovala obsežno po vojni pri obnovi Evrope.

Evropski narodi, piše list dalje, naj bi pozabili vsa sovjetska krvočlana in grozotne umore. V Estoniji storjeni zločini, kar jih je doslej znanih, so gotovo najhujši in najbolj žalostni grehi boljševizma. In vse to naj bi zatonilo v pozabo samo zato, ker je Stalin na koscu papirja zapovedal razpust kominterne. Angleži pa mislijo, da je zaradi tega dogodka boljševiška nevarnost že premagana za vse narode in za vse čase! Zato se pa vedno globlje zakoreninija v nas Evropejcih sklep, da je naš meč mnogo boljši porok kakor pa vsa pričakovanja glede spremembe življenja v Rusiji. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše: Novice, ki so prispеле o početju Sovjetov v Estoniji, niso nič drugega kakor člen v žalostni

Vzroki za notranji razkroj v Združenih državah

Lizbona, 27. maja. Š. Ameriški časnikar Marquis Childs piše v tedniku »Look«, da bodo Združene ameriške države izgubile vojno znotraj svojih lastnih meja, če ne bodo sprejele strogih Rooseveltovih ukrepov. Notranjo šibkost v Združenih državah — piše omenjeni časnikar — je treba pripisovati trem vzrokom, in sicer:

1. agitaciji časopisja proti predsedniku;
2. ameriški miselnosti, ki je ostala zvesta starih navadam, ne da bi se ozirala na dolžnosti, ki jih nalaga vojna, in
3. sami washingtonski vladi, ki je kriva sedanje zmede v posameznih državah ameriške zveze.

Ta znamenja kažejo, da Amerika že stresa mrzlica. To dokazujejo stavke in številne obljube,

Novi uspehi v boju z nasprotnikovim letalstvom

Vojno poročilo št. 1096 — 44 letal sestreljenih, dva parnika potopljena

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1096 pravi:

Oddelek naših letalskih torpednikov je med napadalnim ogledom vzdolž alžirskih obal prestregel nasprotnikov konvoj, ki so ga spremljala lovska letala. Potopljena sta bila dva parnika srednje mere, tretji je pa bil hudo poškodovan.

Italijanska in nemška letala so bombardirala pristanišče v Bizerti.

Nasprotnikovo letalstvo je včeraj izvedlo polete na različne kraje po Siciliji, na otok Pantellerijo in na nekatera središča Sardinije. Mesto Messina je bilo večkrat napadeno in je doživelo hudo škodo zlasti v osrednjem predelu. Ugotavljanje žrtev med prebivalstvom poteka.

Kaže, da je vsega bilo sestreljenih 44 strojev: 15 so jih naši lovci ter 181. skupina CT, 8 nemški lovci, 21 pa protiletalsko topništvo, od tega 7 nad Pantellerijo.

Po nadaljnjih podatkih, ki so prišli, je nasprotnikovim izgubam, ki jih omenja včerajšnje vojno poročilo, treba dodati še 12 letal: 4 po zaslugi obrambnega topništva na Olbiji (Sassari), 8 pa so jih v boju zbili naši lovci nad Sardinijo. Večina zbitih letal je padla v morje, med drugim 8 »Letežih trdnjav« pri Eolskih otokih, dve letali vrste »Liberator« južno od rta Spartivento, 3 jugovzhodno od Bovamarina (Reggio v Calabriji), eno jugovzhodno od Alimarina (Messina).

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1096:
Pri letalskem nastopu nad Italij. vzhodno Afriko in Sudanom, o katerem govori včerajšnje poročilo, so se posebno odlikovali piloti: Major Villa Giulio Cesare iz Verone in stotniki Peroni Max iz Ferrare, Lizzani Manlio iz Rima in Christiani Ardito iz Ancone. Skupina lovcev, ki se je odlikovala v bojih v zraku nad Messino, o čemer tudi govori včerajšnje poročilo, je bila pod poveljstvom majorja Serinija Pietra iz Maderna (Brescia).

Uspešni nastopi nemških napadalnih oddelkov

Sovjetski krajevni napadi spodleteli — Nemška letala bombardirala sovjetsko zaledje — Letalski napadi na Biserto i Brighton

Hitlerjev glavni stan, 27. maja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Z vzhodne fronte poročajo o uspešnem delovanju lastnih napadalnih oddelkov. Posamezni sovjetski krajevni napadi so se izjalovili.

Letalstvo je obstreljevalo sovjetske prometne zveze in bombardiralo letalska oporišča in industrijske cilje.

V noči na 26. maja so angleška letala na-

padla zahodno nemško ozemlje. Prebivalstvo je imelo izgube in nastala je škoda na poslopih. Sestreljenih je bilo 24 napadajočih bombnikov.

V Sredozemlju in ob atlantski obali je letalstvo včeraj uničilo 15 sovražnih letal. Bombardirana je bila luka v Bizerti.

Nemška brza bojna letala so včeraj obmetavala z bombami težkega kalibra industrijske narave in preskrbovalne obrate v pristanišču Brightonu. Dve letali se nista vrnila

Pregled vseh dosedanjih uspehov japonske mornarice

Potopila ali poškodovala je 505 nasprotnih ladij in sestrelila 4826 letal

Tokio, 27. marca. Š. Po številkah, ki jih je objavil cesarski glavni stan, je neka oseba mornariškega ministrstva prikazala uspehe japonske mornarice od začetka vojne pa do danes. Skupni račun kažejo, da je japonska mornarica potopila ali poškodovala 505 nasprotnih vojnih ladij ter sestrelila 4826 letal. V tej številki pa niso všteta letala, ki so jih sestrelile skupne vojaške in mornariške sile.

Posamezni uspehi pa so bili tile: bojnih ladij potopljenih 81, med njimi 5 ameriških, 2 vrste California, 1 vrste Maryland, 1 vrste Arizona in 1 vrste Oklahoma; bojni ladji Prince of Wales in Repulse, 6 neznanih bojnih ladij. Letalonosilke in nosilke vodnih letal: potopljenih 11, od teh 10 ameriških in 1 posebne vrste. Križark je bilo potopljenih 55, od teh 15 ameriških (Augusta, Jeiston, Northampton, 1 vrste Portland, 4 vrste San Francisco, 1 vrste Wichita, 1 vrste Cornwall, 1 vrste Leander, 2 vrste Australia in 3 lahke križarke, 27 drugih angleških in ameriških težkih ter lahkih križark neznane vrste in 4 holandske križarke). Rušilec je bilo potopljenih 56, od teh 40 ameriških, 12 angleških in 4 holandski. Pomožne vojne ladje: potopljene 4, od teh 3 ameriške in 1 holandska. Podmornice: potopljenih 128; topniški čolni: potopljenih 8; minonosci: potopljenih 5; minolovci: potopljenih 7; torpedni čolni: potopljenih 22, od teh 15 ameriških in 9 angleških. Potopljenih je bilo še 19 vojnih ladij z manjšo tonazo. Potem poročilo našteva vojne ladje, ki so bile zgrajene po posebnem načrtu. Od teh so bile potopljene 3 vojne ladje neznane vrste. Poškodovane vojne ladje pa so razvrščene takole: 11 bojnih ladij, od teh 9 ameriških (1 vrste Maryland, 2 vrste Pennsylvania, 1 vrste Nowada, 1 vrste North Carolina, 1 vrste Texas, 3 neznane vrste, 2 angleški, 1 vrste Warspite, 1 vrste Queen Elisabeth). Letalonosilke in nosilke vodnih letal 4, vse ameriške, od teh 1 z večjo tonazo in nove vrste, 1 srednje tonaze in nove vrste, 2 neznane vrste. Križark 23, od teh 19 ameriških (1 vrste Northampton, 1 vrste San Francisco, 16 drugih večjih križark in pet lahkih neznane vrste), 3 lahke angleške križarke (1 vrste Leander, 2 vrste Aréthusa) in 1 holandska križarka vrste Triumph. Rušilec 28, od teh 25 ameriških in 3 angleških. Pomožnih ladij: 2 angleški; podmornice 62, topniških čolnov 6; minonosca 2; minolovec 1; torpednih čolnov 25. Poškodovanih je bilo nadalje več posebnih ladij: 2 neznane vrste.

Potopljenih je bilo torej vsega 532 vojnih ladij, poškodovanih pa 173, skupaj 505. Poleg vojnih ladij so japonske pomorske sile torej potopile ali poškodovale 484 nasprotnih ladij. Tri ladje so bile zajete, od teh 1 ameriška pomožna ladja. Zajete so bile še: 2 ameriški topniški ladji, 2 minonosca, 2 torpedna čolna, od teh 1 angleški in 1 holandski, ter 2 holandski vojni ladji.

Madrid, 27. maja. Š. Ves španski tisk še naprej razglablja o novi moskovski zvezi z razpustom tretje internacionalne in imenuje ta dogodek novo, nevarno past za vse tiste narode, ki so bili še toliko ponižni, da so prisluhnili Stalinovim besedam. »Lahko rečemo«, piše list »Informaciones«, »da je Stalinu ob podpisovanju listine za razpust zaigral na ustnicah ciničen nasmeš ob misli, da je spet enkrat potegnil za nos bedake. Zato je dobro, da se rdečemu diktatorju pove, da Evropejec ni navlekel. V evropskih državah ne morejo komunistične stranke delovati niti brez 3. internacionalne, niti z njo, dočim v drugih državah, zaveznicah boljševizma, lahko delujejo javno. Čemu je Stalin potreboval tretjo internacionalo? V smislu svojih zavojevalskih sanj je že organiziral podjarmljevalne vojske z vladami za podrejene narode in je izdal vse potrebne ukrepe za vdor boljševizma v vse države. Tretja internacionala je bila razpuščena prav v trenutku, ko grozi svetu najhujša komunistična nevarnost in ko je Stalin že organiziral svojo četrtlo internacionalo z vojskami in vladami vred.

da se bo bajno povečala vojna izdelava, obljube, ki jih niso držali. Na drugi strani pa je težko pripraviti ameriško ljudstvo do tega, da bi se navdušilo za vojno. Ameriške matere se niso pozabile Rooseveltove obljube, da njihovim sinovi ne bodo žrtve vojne onstran morja. Danes pa se ti sinovi bore za tuje koristi. Angleži se pritožujejo v Severni Afriki nad ameriški vojniki, katerim očitajo, da niso izkušeni v vojskovanju. Resnica je, da so ameriške vojaške potisnili v vojno, ki jih niti malo ne zanima. Oni so dosti bolj v skrbeh zaradi omejitve porabe gumij v domovini kakor pa zaradi oblasti osi nad Evropo, o kateri prav ničesar ne vedo, dočim se v Angliji zbirajo zamorski oddelki in se angleške ženske pritožujejo, da nimajo več miru. Močni vojaški oddelki ho-

benega razloga, zaradi katerega naj bi komunistična stranka še ostala pri življenju, razen, če ne misli na svoj račun nadaljevati dela bivše kominterne, kakor se v resnici tudi zdi, če opazujemo čudno vedenje komunistov. Najbolj sumljiva stvar je, da si komunistična stranka prizadeva stopiti v delavsko stranko kot skupina, namesto da bi se najprej razšla ter bi potem njeni člani posamič prosili za željeni vstop. To bi bila najbolj naravna stvar. Ni pa dvoma, da bi komunistična stranka, ko bi vstopila v delavsko stranko, nadaljevala s staro propagando ter bi v obliki zlaganega bratovstva skušala potegniti laburiste na svojo stran. Ne smemo pozabiti, končuje list, da je kominterna bila razpuščena po sklepu enega človeka in da bi jo bilo mogoče v slehernem trenutku obnoviti na isti način.

Boj angleškega tiska proti komunistični stranki po razpustu kominterne

Stockholm, 27. maja. Š. Kakor piše londonski poročevalec lista »Aftonbladet«, se v angleškem tisku nadaljuje huda gonja proti angleški komunistični stranki in proti njenemu poskusu, da bi se v celoti pridružila delavski stranki. Komunisti vsak dan ponavljajo svoje prošnje, ki jih podpira njihovo glasilo »Mailly Worker«. Toda te prošnje zdaj pa zdaj kdo odločno odbije. »Daily Herald« piše med drugim, da po tem, kar se je zgodilo, ni več no-

dijo po angleških cestah in morajo z orožjem v rokah vzdrževati red in disciplino med ameriški četami. Nekateri kraji so včasih celo v obsednem stanju in je čisto treba izdati zelo stroge ukrepe.

Ameriški sinovi nočejo umirati za svobodo demokratičnih držav — končuje člankar svoja izvajanja — in tudi zamorec še niso pozabili na desetine tisočev svojih rodnih bratov, ki so jih branitelji svobode pobesili, požgali in mučili.

Izmed letalcev torpednih letal, ki so napadli sovražni konvoj in pri tem potopili parnike, o čemer govori današnje poročilo, je treba omeniti stotnike Puttija Carla iz Triesta, Zucconija Giuseppea iz Stignano (Pola) in Greca Pietra iz Saprija (Salerno); nadalje narednika vodnika Gualandija Carla iz Bologne in Marellija Giovannija iz Cantuja (Como) ter narednika Passerinja Enrica iz Bettolleja (Siena).

Nova člana fašistovskega Velikega sveta

Rim, 27. maja. Š. S kraljevim ukazom in na predlog Duceja kot predsednika vlade je bilo priznano članstvo v Velikem fašističnem svetu fašistoma prof. Giovanniju Balelli in Lucianu Gottardiju v zvezi z njunim imenovanjem za predsednika fašističnih konfederacij industrijev in industrijskih delavcev.

Podelitev državljanstva vsem tujcem nemškega rodu

Berlin, 27. maja. Š. Nemški uradni list pri naša Hitlerjev odlok, po katerem postanejo nemški državljanji vsi tisti tujci nemškega rodu, ki so člani nemške vojske, oddelkov SS, policije in organizacije Todt. Državljanstvo začne veljati z dnem, ko so stopili v te ustanove.

Ameriške izgube v sedanji vojni

Lisbona, 27. maja. Š. Ameriško mornariško ministrstvo je objavilo pregled izgub kopenskih in pomorskih sil od začetka vojne do danes. Te izgube naj bi znašale vsega 83.756 mož, od tega 13.610 mrtvih, 18.299 ranjenih, 34.028 pogrešanih ter 17.819 ujetih.

Vesti 27. maja

- V Stresi je mednarodna konferenca za izkoriščanje lesa in za gojitev gozdov. Konferenca se vrši na povabilo italijanske vlade in se jo udeležujejo zastopniki Italije, Nemčije, Madžarske, Španije, Finske, Francije, Bolgarije, Slovaške, Švice in mednarodnega kmetijskega inštituta. Začetno zborovanje sta vodila nemški minister za gozdove Alpers in naveljnik gozdne milice general Felici.
- V češko-moravskem protektoratu se bodo v kratkem združile naslednje banke: Praška kreditna banka, Češka industrijska banka, Moravska ljudska banka v Brnu in Češka trgovinska banka. Agrarna banka in Nemška zemljiska prometna zadruga pa bosta združeni v Kmetijsko banko za Češko in Moravsko.
- V Sofiji je bil podpisan sporazum med Italijo in Bolgarijo o nakupu bolgarskega tobaka. Gre za pridelek laiske letine.
- Iz Washingtona poročajo, da je povodenj v štirih vzhodnih državah dosegla vrhunec. Prebivalstvo mesta Leashorne v državi Illinois je moralo zapustiti mesto.
- V romunskem premogovniku Petrila je plin povzročil požar, zaradi katerega je izgubilo življenje 14 rudarjev; 16 pa je bilo težko ranjenih.
- Angleška podmornica je med Ajacciom in Nico potopila francoski potniški parnik »Generale Bonaparte«. Posadka in potniki so bili rešeni.
- 26. maja bo v Budimpešti konferenca med zastopniki nemške in madžarske industrije. Na konferenci bodo razpravljali o boljšem sodelovanju med industrijami obeh dežel.
- Iz Bele hiše v Washingtonu poročajo, da se je ponesrečil prvorojenec predsednika Roosevelta polkovnik Elliot Roosevelt na nekem letališču v okolici Alžira, ko se je zaletel avtomobil v neko letalo. Roosevelt je dobil pretres možganov in se sedaj zdravi v neki bolnišnici v San Diego.
- Pri službenem poletu nad bojiščem se je ponesrečil starešina nekega nemškega letalskega poveljstva, general Hoffmann von Waldau.
- V Jeni so entili močan potresni sunek, oddaljen 9.200 km. Bil je najbrž nekeje v vzhodni Aziji. Po štirih minutah je prišel zopet močan potresni sunek iz iste smeri.

benega razloga, zaradi katerega naj bi komunistična stranka še ostala pri življenju, razen, če ne misli na svoj račun nadaljevati dela bivše kominterne, kakor se v resnici tudi zdi, če opazujemo čudno vedenje komunistov. Najbolj sumljiva stvar je, da si komunistična stranka prizadeva stopiti v delavsko stranko kot skupina, namesto da bi se najprej razšla ter bi potem njeni člani posamič prosili za željeni vstop. To bi bila najbolj naravna stvar. Ni pa dvoma, da bi komunistična stranka, ko bi vstopila v delavsko stranko, nadaljevala s staro propagando ter bi v obliki zlaganega bratovstva skušala potegniti laburiste na svojo stran. Ne smemo pozabiti, končuje list, da je kominterna bila razpuščena po sklepu enega človeka in da bi jo bilo mogoče v slehernem trenutku obnoviti na isti način.

V začetku prihodnjega meseca bo odprta nova letalska zveza med Bukarešto, Zemunom, Zagrebom, Benetkami in Milanom.

Škofovo vabilo Ljubljancanom

Naš vladika vabi vse Ljubljance k sobotni spokorni procesiji

Vse verne Ljubljance, ki po službi in delu niso zadržani, najljubneje vabim k spokorni procesiji, ki bo v soboto, 29. maja popoldne šla iz vseh mestnih župnijskih cerkva na Rakovnik. V procesiji bomo spremljali milostno podobo Marije Pomagaj, vsem Slovincem najbolj priljubljeno in od vseh najbolj tešeno. V duhu spokornosti in z velikim zaupanjem se zberimo okrog Matere, Pomočnice in Kraljice naše, ob Njej se pripravimo za skupno posvetitev Njenemu brezmadež-

nemu Sreču, da bomo v smislu tega posvečenja resno in korenito spremenili svoje mišljenje in življenje po nauku Kristusovem, potem bomo tudi mi vredni, da se izpolnijo nad nami prelepe obljube, ki jih je Gospa in Mati Marija dala posameznikom in narodom.

V Ljubljani, dne 26. maja 1943.

† Gregorij Rožman, škof ljubljanski.

Misli k »Mislim o božjem kraljestvu na zemlji«

Tako se glasi podnaslov poslednjega delca, ki ga je spisal znani razpravljalec o socialnih vprašanjih in o družinski prenosni dr. A. Gosar. Glavni naslov knjžice, ki je menda dobila literarno nagrado Nove založbe za esej, je »Edeu je Gospod«. Pisev v njej mirno, zgovorno, skoraj bi dejali lagodno — kar je stilna posebnost vseh Gosarjevih del — in brez posebno izvirnih ali globokih misli, — kar je druga, vsebinska posebnost Gosarjevega pisanja — razpravlja o našem času in njegovih stiskah, o poti in rešitvi, o božjem kraljestvu na zemlji, o njegovem smislu, o njegovem duhovnem značaju in obsegu, o njegovi potrebi in pomenu v zasebnem življenju vsakega posameznika, v socialnih odnosih in javnem življenju. Potem govori o temeljih božjega kraljestva na zemlji, ki so po njegovem: 1. živa vera in posebna vdanost Bogu, in sicer vera kot osnova življenja v zvezi z vdanostjo, težavami in ovirami ter ponižnostjo v veri; 2. življenje v Kristusu in njegovi Cerкви ter 3. ljubezen. Življenje v Kristusu temelji na vzvišenosti Kristusovega nauka, in na potrebi po novem človeku in na posnemanju Kristusa, ki je pot, resnica in življenje. Ljubezen, tretji temelj božjega kraljestva na zemlji, je vez popolnosti, bodisi kot ljubezen do Boga ali do bližnjega. Ta druga ima splošne naloge in splošen pomen, moderno življenje pa ji nalaga še posebne dolžnosti.

Potem piše avtor o delu za razširjanje božjega kraljestva v naši dobi in poudarja najprej potrebo po pravilnem nazoru o božjem kraljestvu v naši dobi. Opozarja na posebne nagibe k napučenemu pojmovanju božjega kraljestva v naši dobi in na nevarnosti preveč svetne zamisli o njem. Druga potreba za pravo delo v tem smislu je brezpopolna resničnost in pravičnost v osebnem in družabnem življenju sploh. Pisev poudarja posebni pomen take brezpopolne resničnosti in pravičnosti v današnjem življenju. Tretja potreba za razširjanje in utrjevanje božjega kraljestva je popolna odpoved materializmu in mamonizmu, ki sta v modernem življenju rodila toliko zlih posledic in ki jima je treba napovedati radikalno boj. Četrta potreba je intenzivno delo v duhu krščanske ljubezni ali kakor pravi avtor, zvest svoj socialni zamisli, intenzivni krščanski socialni aktivizem v naši dobi. Navaja nekaj najvažnejših pogojev za uspeh ter postavlja ljubezen kot osnovo svobodnega krščanskega socialnega aktivizma.

V sklepnih mislih prihaja do malo tolažilnega zaključka, da je tako božje kraljestvo in tak radikalizem, kakor je o njima razpravljaj prej, na zemlji komaj mogoče. Gospodove besede: »Moje kraljestvo ni od tega sveta, naj bi — po pisu — pomenile tudi, da se božje kraljestvo na zemlji ne bo nikdar popolnoma uresničilo in ostaja le ideal, za katerega se moramo boriti, uspeh pa prepustiti Bogu. Zato ne smemo predrzno in samozavestno govoriti: »Mi hočemo povsod Bog«, ker Bog daje svojemu kraljestvu rast em, kjer in kakor hoče. Se bolj zgrešeno bi bilo, če bi mislili in ravnali tako, ko da nam je Bog naložil, naj mi skrbimo, da se bo njegova

oblast nad svetom vselej vidno kazala. Za svojo oblast nad svetom je Bog že sam poskrbel s tem, da je položil vanj svoje zakone resnice in pravice, ki se prej ali slej docela uveljavijo. Bog nam pušča popolno svobodo, da ga po lastni volji priznamo ali zatajimo, da celo druge od njega odvrčamo, na kriva pota zapeljemo, jih morda celo s silo proti njemu organiziramo in v boj pošiljamo. Bog nam vse to pušča, njemu se nič ne mudi, da bi svoje gospostvo nad nami branil ali s silo utrjeval, niti da bi se sprti maščeval nad nami zaradi naših grehov. Vendar vse življenje teče dejansko po njegovih zakonih. V em je po Gosarjevem tudi najgloblji vzrok, zakaj je nesmiseln vsak poskus uveljaviti božje kraljestvo na zemlji z zgolj zunanjimi sredstvi, kaj že z nasiljem (!). Bog ne potrebuje naše pomoči, da bi mogel gospodovati nad svetom. Ne bodimo torej v strahu za božje kraljestvo nad svetom in ne mislimo, da je skrb za to naša največja dolžnost.

V vsebinsko oceno Gosarjevih izjav, ki bi jih človek krstil za nekatere smernice v smislu podnaslova, se ne kaže spuščati, zakaj to bi se reklo, segati v obsežen skupek bogoslovnih vprašanj, za katera laik ni ne tako ne tako pristojen. S tem bi — kakor kaže primer z ocenami v drugih listih — utegnili vzbuditi nepotrebno in dlakopno prerakanje, ki nanj nekateri, kakor kaže, komaj čakajo. Tako prerakanja in poskusi raznih slovenskih laičnih »papežev«, te čisto naše prikazni, so v zadnjih dvajsetih letih žal že rodili preveč miselne zmede in razdora — od Vodnik-Solarjevega »Križa« dalje. Poseganje laikov v bogoslovno-verška vprašanja je le malo, malokdaj koristno ker je le malo, malokdaj izraz prave gorečnosti za hišo božjo. Pogosto se namreč za takim ostentativnim razkazovanjem lastne vernosti skrivajo računarski nameni, ali celo težnja za takim ali takim, zgolj zemeljskim uveljavljanjem in z izkoriščanjem vere v druge namene. Primerov za to imamo dovolj, zato je tako nastopanje kaj malo simpatično, če ne sumljivo.

V zvezi z Gosarjevim delcem velja napisati samo nekaj kratkih pripomb, ki jih glede vprašanja o božjem kraljestvu pri nas narekuje čas.

Raznih stvarnih in trdih dejstev, ki so zadnji dve leti za to vprašanje važna pri nas Slovincih, Gosar ne omenja in se tudi ne spušta v njihovo — četudi stvarno — problematiko. Ostaja pri abstraktnem filozofiranju, ki je tretja njegova posebnost. Božje kraljestvo v vseh svojih oblikah in izrazih — tudi nič svetnih in oblačnih — pri nas danes silo trpi. Silo trpi od organiziranega brezbožništva, izhajajočega iz komunizma. To ne pomeni vrnitvok zaradi tega, ker so delali za božje kraljestvo v smislu, ki ga Gosar zavrača, temveč zgolj zaradi dejstva, ker hočejo biti udje duhovnega — torej tudi po Gosarjevo pravega — božjega kraljestva na zemlji. Iz knjige ni videti, da bi Gosar za to stisko božjega kraljestva pri nas sploh vedel. Zdi se, da je izjavljaj o božjem kraljestvu pisal mešan, sedeč za varnim kavarniškim oknom; človek, ki mu je postalo življenjska naloga udobno kramljati o svetu in njegovi stiski, ker je pač vse to daleč od njega in mu v krvavo dramatično časa ne bo nikoli treba dejansko posegati. Zato vidi nevarnosti, ki božjemu kraljestvu pri nas danes ne groze, ne zaveda, — ali ne mara se pa zavedati tistih, ki to kraljestvo in njegove spoznavalec krvavo duše.

Danes se za božje kraljestvo pri nas bije boj. Boj za to, da se sploh ohranijo naši ljudje, da bi bili nosilci božjega kraljestva na zemlji pri nas. Brez nosilcev, to je brez ljudi, tega kraljestva pač ne more biti. Ali se Gosar te trde resničnosti ne zaveda? Ali misli, da je boj z organiziranim brezbožištvom, katero danes z vsi strastjo vodijo nekateri, ki so nam pred leti tudi glasno oznanjali zgolj »duhovno« kraljestvo božje — da je ta boj, porojen iz najgloblje vere, tudi samo »znanje in svetno« uveljavljanje božjega kraljestva? Ne vemo, ker se tega vprašanja ne dotika. Če bi sodili po njegovem spisu, se tudi to stvarnosti ne zaveda, ali se je noče. Če bi se je, bi se moral vprašati tudi po vzrokih, zakaj je pri nas, »najbolj katoliškem narodu« v Evropi, do tega prišlo. Povedati je pa treba eno: Ljudi, ki danes pri nas za božje kraljestvo krvave in elehorne noč stražo strežijo, kakor modre device; ki dajejo iz svoje srede mučenice in spoznavalec, teh ljudi tako filozofiranje ne zanima. Kvečjemu jim vzbuja grenkobo in ojačuje zavest, da se rod naših starejših ideologov vseh barv, ki mu pripada tudi Gosar, ni sposoben ničesar naučiti in ničesar spoznati iz stiske časa in iz sile, ki jo božje kraljestvo in naše verno ljudstvo trpi.

Pisev pripada tistemu ideološkemu rodu, ki je v času med obema velikima vojnama ogromno filozofiral, zlasti socialno, pa nič, ali malo naredil, dasi je pogosto imel za to dosti možnosti na političnem, gospodarskem ali splošnem področju. To je bil v prvi vrsti političen rod, duhovno le preveč otrok svobodnjaštva. Ta rod je politiko in gospodarstvo hotel narediti za absolutni vrednoti, ki nista podrejeni nobenim moralnim vezem, brez ozira na teoretično ideologijo, katero je izpovedoval... Tako stališče in tako delo sta tudi eden izmed vzrokov za današnjo našo duhovno stisko in stvarno trpljenje.

Človeku pa, ki v ozadju pozna našo novejšo duhovno in politično zgodovino, se ob knjigi včasih vzbujata vtis, da zveni kot obračunavanje in kot opravičevanje politične in splošne poti, katere žrtve je Gosar. Toda čemu opravičevanje? Žrtve tragedije — pa tudi komedije — morajo hočeš nočeš po začetni poti do petega dejanja, ki se včasih neha tudi s pozabljenjem. In je prav tako in je tako tudi v smislu prej navedenih Gosarjevih misli o božjem kraljestvu na zemlji. a.

Poziv delodajalcem

Vsem delodajalcem priporočamo, da naj ob upoštevanju veljavnih predpisov o odpiranju in zapiranju trgovin in obratovalnic omogočijo svojim uslužbencem, ki se žele udeležiti spokorne procesije, prosto popoldne v soboto dne 29. maja t. l., v kolikor jih to popoldne lahko pogrešajo.

Pokrajinska zveza delodajalcev.

† Dr. Albert Kramer

Ljubljana, 27. maja 1943.

Danes ponoči je na svojem domu v Ljubljani umrl po dolgi bolezni bivši minister, poslanik in senator dr. Albert Kramer. Pokojnik je bil že od mladeniških let delavni član v političnih organizacijah slovenskega naprednega tabora. Kot študent praškega vseučilišča se je politično vzgajal ob vzgledu čeških politikov, idejne temelje svojega nazora pa je črpal pri Tomažu Masaryku. Kot pravnik se je posvetil časnikiškemu poklicu in vzdrževal stalne stike s slovenskimi študenti na Dunaju. Med prejšnjo svetovno vojno ga najdemo v vrstah vojakov, ki so se priključili politični zamisli pokojnega dr. J. Ev. Kreka in izvedbi njegovega gibanja. Ko se je svetovna vojna pri-

bliževala koncu, je dr. Kramer v družbi več slovenskih politikov z dr. Korošcem na čelu odšel v tujino brant koristi našega ljudstva.

Po preobratu se je vrnil v domači politični boj in kot voditelj napredne stranke zraven dr. Zerjave zavel takoj važna politična mesta. Bil je v eni izmed prvih bivših jugoslovanskih vlad minister za trgovino. Ko se je demokratska stranka razdelila v dve skupini, se je dr. Kramer pridružil stranki pokojnega Pribečevića in z njim zastopal njegovo tezo v nasprotju z drugo politično linijo, ki se je potovala za avtonomijo. Po smrti dr. Zerjave leta 1929. je bil dr. Kramer izvoljen za njegovega naslednika kot predstavnik slovenskega dela samostojne demokratske stranke. Leta 1931. je vstopil v vlado generala Živkovića in ostal v njej prav do leta 1934. Medtem se je udeleževal tudi časnikiško in je dolga leta vodil politično emer naprednega tiska kot ravnatelj »Jutra« in tudi sam napisal veliko število idejnih in političnih člankov. V tem času je postal tudi član senata in pripadal njegovi opozicijski skupini prav do razpada Jugoslavije.

Pokojni ni bil nikdar trdnega zdravja. Posebno zadnja leta je močno bolehal in moral večji del svojega časa posvetiti zdravljenju. To je bil tudi vzrok, da se je umaknil s političnega prizorišča in da ni več tako aktivno kakor poprej posegal v razvoj dogodkov. Danes ponoči pa je izdihnil svojo dušo.

Z enainšestdesetletnim dr. Albertom Kramerjem je odšla v večnost — za dr. Korošcem, za dr. Kulovcem in dr. Natlačenom — poslednja vidnejša politična postava v naši javnosti, mož, ki je s svojim delom odločujoče vplival na usodo našega ljudstva. Med njegovimi in pri celoti bo njegova smrt pustila obžalovanja vredno vrzel Pokojni človeku duši!

Ljubljanska Drama:

Drugi večer igralske družine Renzo Ricci

Tudi za drugi večer si je italijanska igralska družina izbrala sodobno italijansko odsko delo, in sicer »Skupno življenje«, igrano v treh dejanjih, ki jo je napisal Cesare Giulio Viola. Ker to delo pripravljata tudi naš dramski ansambel, ne mislim kaj več pisati o njem. Le to naj poudarim, da je odsko hvaljebnije in uspešnejše od Tierriev tridejanke »Takó ljubici, ki smo jo videli prejšnji večer.

Renzo Ricci nam je podal odvjetnika Lorenza Massarija. To pot se nam je v večji meri razodela njegova moč, razčistil pa se je tudi njegov igralski slog. Ta stvaritev samo potrjuje misel, ki sem jo zapisal včeraj, češ da vloga Gianfranca Scale ni vredna njegovega truda. Riccijeva igra, ki je doživela priznanje in popularizacijo tudi v filmu, je značilna posebno po izredni, čezmerni mirnosti, včasih bi skoraj lahko rekli malomarnosti. Mimična in glasovna enakomernost je tolikšna, da je nekako nismo vajeni — svoj čas nam je v tej smeri pokazal silno moč in prodornost Ciril Debevec — še posebno pa nas preseneča pri sicer temperamentni in razgibani italijanski igri. Prav ta umirjenost pa je hkrati tudi preskusni kamen velikega umetnika, kajli vsa sila podajanja je položena samo v izrazno moč in sugestivno obvladavanje prostora. Ricci je zadosti močna igralska osebnost, da si lahko mirno privoščiti ta slog, težji pa je za njegove soigrance, od katerih kot režiser prav tako zahteva statične, nekatere vsakdanje naravne igre. Najbliže mu more seči protagonistica Eva Magni, ki nam je to pot zaigrala Magdo, ženo Lorenza Massarija, čustveno neuravnovane žensko, ki niha med možem in ljubimcem ter pada iz skrajnosti v skrajnost. Verjetno bi v temperamentnejši in sproščenejši igri lahko pokazala kaj več, kajti tako je le preveč.

Marmelada za maj - Delitev masla

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino obvešča vse upravičence, da lahko dvignejo od 27. t. m. dalje marmelado za mesec maj pri svojih trgovcih in sicer za otroke do 3 let po 750 gr (500 gr na za to določeni odrezek dodatne živilske nakaznice ter 250 gr na odrezek št. 1c); za mladino od 3 do 18 let pa po 500 gr na za to določeni odrezek iste nakaznice.

Kdor je ne bi dvignil do 5. junija, izgubi pravico nakupa.

Razen tega se pozivajo potrošniki, da v poletnih mesecih dvignejo čimprej odgovarjajoče maslo.

Ribniški terenski obveščevalci prijet

Da so komunisti sila taktični, so že nešteto krat dokazali. Toda: tudi njihovi taktiki v katerem koli načinu bije poslednja ura.

V Ribnici oziroma v Gorenji vasi so po letu dni ilhega komunističnega delovanja razkrinkali ilhevega (po domače Nežnega) fanta, telegrafskega uslužbenca v Ribnici. Fant je šel od doma in se nastanil na koncu vasi v novi vili. Sem so prihajali partizani iz Velike gore ter tako po zveznem terencu Ilcu, ki je zaradi službe svobodno hodil po ribniški bližnji in daljni okolici in se sestajal s partizani, bili v stiku s svojimi vnetimi podporniki. Ilca so sledili že dalj časa, vendar je bil tako zvit, da mu kljub velikemu nezaupanju niso prišli na sled. Pred dnevi pa so ga presenetili: pozno v noč je imel Ilca neznanega gosta, ki je prišel k njemu. Zasedovalci so mu sledili in oba presenetili v hiši. Partizan je ušel, Ilca pa je odprl stanovanje šele čez nekaj časa. Brez dvoma je z njim na pravem mestu nevaren komunističen, partizanski terenc, morda celo zaupnik KP v Gorenji vasi.

Z Goreniskega

Novo odkrita jama na Beljaški planini. Avgusta 1940 sta se odpravila dva jamarja iz Beljaka na Beljaško planino. Odkrila sta doslej neznanu jamo. Po skoraj 3 letih napornega dela sta zdaj v celoti dosegla svoj namen. Odkrila sta v tej jami opuščen rudnik, ki je bil že za časa Bamberžanov zazidan. Ko sta razbila zazidke, sta našla vhod v eno izmed največjih koroških jam na severnem pobočju Beljaške planine. Jama je docela neposkodovana in polna lepote. Poleg kapnikov vsebuje tudi zanimiva živalska okostja. Dolga je 1700 m, njena krona pa je velika dvorana. Odkritelja sta jo krstila za Bamberško jamo.

krat običajna pri tragični deklamaciji, namesto da bi resnično zaživela. Razen v nekaj izbranih prizorih, ko je res obvladala prostor, je slutiti v njej tudi premalo žive sile, ki naj bi priklenila nase.

Vse druge vloge so manjšega pomena. Lolo Braccini smo videli kot gospo Ferrantovo. Vendar si tudi to pot še nismo mogli ustvariti o njeni igri nadpovprečne sodbe. Isto velja o drugih igralcih, ki so Tino Bianchi, Manfredo Bianchi in Gastone Ciapini.

Na splošno pa je treba z veseljem poudariti dejstvo, da je bila na drugem večeru izbira igre neprimerno boljša in srečnejša, dasi se tudi tu dramatik ni posrečilo ustvariti dognane odrske umetnine, ampak moremo delo ceniti le kot dober poskus z nekaj izdelanimi dialogi. Ze sama izbira igre pa je narekovala in olajšala tudi boljše izvedbo. To pot je bila Riccijeva igra res že taka, da je mogla tudi našemu občinstvu kaj dati. Bati pa se je, da bo nekaterim igralcem njegov slog mikavno vabljiv. Ze vnaprej pa opozarjamo, da ga more tvegati samo močna igralska osebnost.

Tako je drugi večer Riccijeve igralske družine prijetno popravil vtis prvega večera, hkrati pa zbudil pričakujoče zanimanje za tretji večer, ko je na sporedu Bracciova tragedija »Mali svetnik«.

—om—

Ivu Peršuhu — ob obletnici smrti

Ljubljana, 27. maja.

Komaj dobro uro potem, ko so padli strelji v Strelški ulici in lani 26. maja podrli neizprosne borca proti komunistični kugi, profesorja dr. Ehrlicha, so oznanjevalci komunističnega raja naperili samokrese na drugega svojega nasprotnika, na Iva Peršuha. Poiskali so ga sredi dela v Vzajemni zavarovalnici in mu s strelji zadali rano, kateri je naslednjega dne po hudem trpljenju podlegel. Večina javnosti, ki je hlapčevsko pritrjevala slehernemu »junaškemu« podvigu OF, je seveda brez pripomb šla mimo tega zločina in se potolažila z že obrabljeno krilatico »izdajalec«, katero so morilci obesili vsakomur, ki ni šel z njimi in jim je s svojim delom kvaril načrte. Res, Ivo Peršuh, ni bil njihov ne po sreču, ne po svojem delu in hotenju. Neizpodbitno drži, da ni bil le družaben debater, ki je za tem ali onim omizjem kritiziral način, s katerim je OF osvobodila naš narod vseh poštenih in narodnim izročilom zvestih mož, pač pa neugnan in spreten organizacijski delavec, ki je takoj zaslutil, kaj se skriva za krinko OF in kaj je kot zaveden Slovence dolžan storiti.

Iva Peršuha je javnost poznala že dolga leta. Prosvetne organizacije so vedele za njegovo delo, širša javnost pa ga je videla po navadi le takrat, kadar je njegova organizacijska roka vodila priprave in izvedbe številnih velikih verskih in narodno prosvetnih prireditev v Ljubljani in v drugih večjih krajih. Peršuh je bil rojen organizator, pa ni manj dober govornik. Mnogokje pa je ostalo njegovo delo splošnosti prikrito. Tudi ob njegovi smrti premnogi niso vedeli, čemu so mednarodni zločinci naperili nanj morilno orožje in zakaj so tudi njega hoteli spraviti s poti. Komunistična zalega je dobro vedela, da Peršuh ni držal rok križem. Sprožil je marsikatero koristno pobudo za organiziranje odpora proti komunistični agitaciji in podobnemu razdiralnemu delu. Sam je ves svoj vpliv in sposobnosti postavil v službo naroda in neumorno iskal ljudi, ki jih žrtve in dela ni bilo strah. Vedel je, da so nanj prežali krvniki, vendar ni odjenjal. Zalezovalci so ga smrtno zadeli prej, preden so njegove in njegovih sodelavcev zamisli postale stvarnost. S smrtjo je zapečatil svoje delo in zvestobo narodu.

Njegov odhod z bojnega prizorišča je bil nenaden in pretresljiv. Ako pa danes po enem letu tega žalostnega dogodka pogledamo na naše razmere, ugotovimo, da njegova žrtve z drugimi tisoči zanihi in neznanji žrtvi ni bila zaman. Iz mučeniške krvi je vzkliła nova vera in zaupanje v silo naroda, v tiste zdrave sile, ki so se stisnile v pesti in s stisnjenimi zobmi planile nad sovraže, smrtnega sovražnika našega naroda. Ivo Peršuh je bil brez dvoma eden prvih dejavnih bojevnikov, ki so se lotili dela že takrat, ko so komunisti v OF izgrlili prve karte in ko se je še večina javnosti dala uspraviti od omamljive propagande »osvobodilne« OF. Zato je prav, da se ga spomnimo in pribijemo njegove zasluge, da jih bodo znali ceniti tudi tisti, ki pokojnika niso poprej nikdar videli pri delu in niso spoznali njegovih naporov za zaježitev komunističnega zla.

Razdeljevanje racioniranih živil v mesecu juniju

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča:

Meseca junija 1943-XXI bodo dobili potrošniki sledeče količine racioniranih in kontingentiranih živil:

1. Na navadno živilske nakaznice, izdane od mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani (sive barve): dnevno 150 gr kruha ali 124 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke ter mesečno 500 gr sladkorja, 2000 gr živil za juho (in sicer 1600 gr riža in 400 gr testenin), 100 gr masti, 200 gr masla, 1 del olja, 100 gr mila, 600 gr soli, 200 gr ližola na odrezek »A« in 100 gr konzerviranega paradiznika na odrezek »B«.

Meso. Vsak potrošnik se mora prijaviti pri svojem mesarju, kateri pritrjuje svoj žig v odrejeni prostor na zadnji strani navadne živilske nakaznice; za tedenske nabave bodo služili odrezki G, H, L in K.

Glede delitve sira bodo potrošniki pravočasno obveščeni.

2. Na navadne živilske nakaznice, izdane od ostalih preskrbovalnih uradov v pokrajini (modre barve): dnevno 150 gr kruha ali 124 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke ter mesečno 500 gr sladkorja, 2000 gr živil za juho (in sicer 1600 gr riža in 400 gr testenin), 300 gr masla, 1 del olja, 100 gr mila, 600 gr soli, 250 gr marmelade na odrezek »A«.

3. Na dodatno živilske nakaznice SD I (za ročne delavce): dnevno 100 gr kruha ali 82,6 gr krušne moke ali 150 gr koruzne moke.

4. Na dodatno živilske nakaznice SD I+II (za težke delavce): dnevno 200 gr kruha ali 165,3 gr krušne moke ali 300 gr koruzne moke ter mesečno 600 gr živil za juho (in sicer 500 gr riža in 100 gr testenin).

5. Na dodatno živilske nakaznice SD I+II+III (za najtežje delavce): dnevno 300 gr kruha ali 248 gr krušne moke ali 450 gr koruzne moke ter mesečno 600 gr živil za juho (in sicer 500 gr riža in 100 gr testenin).

6. Na dodatno živilske nakaznice za kruh za bolnike: dnevno 100 gr kruha ali 82,6 gr krušne moke ali 150 gr koruzne moke.

7. Na dodatno živilske nakaznice GNa (za otroke do 3 let): mesečno 1000 gr živil za juho (in sicer 800 gr riža in 200 gr testenin), 500 gr sladkorja in 750 gr marmelade (500 gr na za to določeni odrezek ter 250 gr na odrezek št. »6«).

8. Na dodatno živilske nakaznice GMB (za otroke od 3 do 9 let): mesečno 500 gr marmelade.

9. Na dodatno živilske nakaznice GMe (za mladino od 9 do 18 let): mesečno 500 gr marmelade.

Pod točko 7, 8 in 9 navedeno marmelado se bo razdeljevalo le na živilske nakaznice GM a, b, c, ki jih je izdal mestni preskrbovalni urad v Ljubljani.

Kaj nam priča stari irski nagrobni spomenik pri cerkvi sv. Cirila in Metoda?

Ta spomenik so postavili pred 70 leti irskemu baronu MacNevenu

Ljubljana, 27. maja. Ob vzdolžnem zidu za cerkvijo sv. Krištofa, sedaj sv. Cirila in Metoda, stoji zanimiv nagrobni spomenik, še precej dobro ohranjen, s katerega je razvidno, da je tu pokopan poleg brata Hugona tudi baron Ludvik Ahil MacNeven O'Kelly in njegova hčerka Viljemina. Ta baron je bil uradnik v avstrijski upravni službi. Rojen je bil leta 1795 v Pragi. Leta 1835 se je poročil z Viktorijo Eleonoro baronico Codelli, hčerko prvega, od Napoleona imenovanega ljubljanskega maira, ki je umrla v visoki starosti leta 1897. Baron sam pa je umrl leta 1875. In

je bil stari oče barona MacNevena, umrlega v Ljubljani.

Na spomeniku je baronski grb s tremi zvezdami in s peruti obdan križ ter napis »Fortiter ac fideliter«. Značilen okrasek na spomeniku je irska deteljica in angleške rože ter škotski osat. Tipični znaki za irsko narodnost. Spomenik je brez dvoma posebna redkost in zato bi ga bilo škoda, če bi ga uničil zob časa.

Prve češnje v Ljubljani

Ljubljana, 25. maja.

Medtem ko so v naši pokrajini češnje še na drevesu in še zore, — pravijo, da so letos češnje izredno zgodnje in da bodo bogato rodile — pa so v sosednji gorizjanski provinci že nekaj dni popolnoma zrele, ter jih tam ljudje pridno obirajo. Včeraj je gorizjanski avtobus pripeljal v Ljubljano prve češnje. Naročil jih je neki ljubljanski trgovec v najbližjem središču mesta ter jih začel že dopoldne prodajati. Bilo jih je le nekaj zabojev, kakih sto kilogramov. Toda ljudje so takoj zvedeli zanje in v trgovino je bil prav naval kupcev. Češnje so bile lepe in okusne ter prav sočne. Kljub sorazmerno visoki ceni, ki je pri prvih češnjah pač razumljiva, so bile že v prvih urah razprodane, saj so se ljudje kar pulili zanje. V okolici mesta Ljubljane imajo največ češnje v vasi Orlah na Golovcu, kjer češnje tudi letos prav dobro kažejo. V ljubljanski pokrajini

Danes!

»OZNANJENJE MARIJINO«

Franciškansko gledališče.

so mu takoj po njegovi smrti postavili pri sv. Krištofu spomenik, pod katerim leži tudi njegova hči Viljemina, ki je umrla šele leta 1904. Spomenik ima naslednji napis v latinskem jeziku.

Ludovicus S(acri) R(omani) I(mperii) Liber Baro MacNeven de Cranagh O'Kelly ab Aghrim, natus Pragae 16. VI. 1795 obiit Ljublijanae 14. I. 1875.

Ob 70 letnici smrti tega za Ljubljano edinstvenega moža naj služijo te naslednje vrstice o njegovem plemenitem rodu.

V Kroniki najdemo zanimive podatke, ki jih je zbral muzejski ravnatelj dr. Josip Mal o tedanjem ljubljanskem glavarju baronu MacNevenu, kako je leta 1848 miril puntarske kmete. Baron sam je bil sicer prav tako iz »puntarske rodbine«. Bil je namreč irskega plemiškega pokolenja. Eden njegovih prednikov, Hugh MacNeven, je bil kot »upornik« proti Angležem leta 1602 obglavljen v Dublinu. Eden njegovih naslednikov, Viljem O' Kelly, je po nesrečni bitki pri Aughrimu v letu 1691 s kraljem Jakobom zapustil Irsko, prišel preko Pariza v Prago, stopil tam v cesarsko službo in se povzpел do velikih časti. Umril je kot »comes Palatinus« in tajni svetnik cesarja Karla VI. na Dunaju leta 1751.

Pranečak in posinovljence njegov je bil Viljem MacNeven, rojen leta 1715 na Irskem, ki je bil povzdignjen v baronski stan, postal rektor praške univerze ter je bil menda celo osební zdravnik cesarice Marije Terezije. Ta

Opozarjamo na poslednji dve predstavi »V času obiskanja«, ki bosta v četr dnevi: v petek, 28. in v nedeljo, 30. t. m., obakrat ob 3 popoldne. Cene so znižane od 15 lir navzdol. Ta drama o Jezusovem trpljenju je doživela nadvse velik uspeh. Tisoči so jo videli, mnogi celo po večkrat: pretresljiva je, a lepa; našemu času tako primerna! Zanimanje zanjo je še vedno živo; zato si priškrbite vstopnice v predprodaji v Operi.

Šport

Razstava športnih motivov in turističnih lepakov bo odprta 12. junija

Ob zaključku vpisovanja za udeležbo na razstavi športnih motivov je Lilo napovedanih lepo število umetnin, ki bodo razstavljene 12. junija v Jakopičevem paviljonu. Na ta način je popolnoma gotovo, da bo uspeh te nove in zanimive umetniške manifestacije v celoti zagotovljen. Ker vemo, da tudi še drugi umetniki pripravljajo nova dela, je pripravljani odbor odločil, da bo sprejel še nove prijave vse do 31. maja. Ni dvoma, da bo ta umetniška razstava vzbudila kar največje zanimanje ljubljanskega občinstva, ki ve prav dobro ceni umetniška dela in ki je tako navdušeno za športno življenje.

Istčasno, ko bo odprta razstava umetniških motivov, uo v Jakopičevem razstavem paviljonu tudi razstava lepakov za turistično propagando, ki jo prireja Pokrajinska turistična delegacija. Videli bomo, kako so naši umetniki znali prikazati v svojih delih etnični, duhovni in turistični značaj naše pokrajine.

Tobačna tovarna : Hermes

V nedeljo bodo nadaljevali s prvenstvenimi tekmami v obeh razredih, prvem in drugem. Nedeljske tekme bodo že revanšne in zato tem bolj važne, ker je razen nedeljske tekme le še pet kol, pa bomo vedeli, kateri klub je najboljši in katerega bo doletela usoda, da bo moral v drugi razred.

Tobačna tovarna in Hermes se bosta torej spogledala na zelenem polju. Prvo igro je po igri sicer dobila Tobačna tovarna s 1:0, vendar pa je tekmo pozneje izgubila pri zeleni mizi, ker v njenem moštvi ni bilo vse prav. Škoda je bilo tistih dveh pik, ki jih bo prav Tobačna tovarna zelo pogrešala, saj zdaj sedi na zadnjem mestu in brez pike v prvenstveni tabelici. V nedeljo bo nastopila v najmočnejši postavi in pravi, da bodo fantje zaigrali, kot je treba.

Hermes bo imel v nedeljo kar težko nalogo, saj bo naletel na žilavo enajstorico Tobakarjev, ki se ne da kar tako ugnati v kozji rog. Niti najmanj bi ne bilo prav, če bi Hermes podcenjeval svojega nedeljskega partnerja. Nasprotno, napeti bo moral vse sile, če bo hotel svojim štirim pikam priprijeti nadaljnji dve. Če spravi v nedeljo še dve točki pod svojo streho, potem je že varnem in se mu ni treba bati, da bi zletel v drugi razred.

Takšna je približno situacija za nedeljsko tekmo; eno pa drži: da bo namreč nedeljsko sre-

Danes!

»OZNANJENJE MARIJINO«

Franciškansko gledališče.

čanje vroče in da bodo gledalci spet pričali lepi in napeti prvenstveni tekmí. Tekma bo na igrišču Ljubljane. Začetek bomo še javili.

Zabjek : Mladika

Tudi drugorazredna prvenstvena tekma med Zabjekom in Mladiko bo zelo zanimiva, saj se je Zabjek preteklo nedeljo v borbi proti Viču zelo postavil in kaže, da bo imela v nedeljo tudi Mladika precej dela, če bo hotela pridnim Zabječanom odnesti obe točki. Zlahka ne bo šlo in prav gotovo bo morala napeti vse sile, da ji bo to uspelo. Mladika sicer vodi s 6 pikami, vendar ji Zabjek tesno sledi. Po tehničnem znanju dajemo prednost Mladikarjem, po borbenosti pa Zabječanom. Kdo bo zmagal, bo pokazala nedeljska tekma, ki jo bosta kluba prav tako odigrala na igrišču Ljubljane. — Tokrat spored vseh nedeljskih tekem bomo objavili v sobotni številki našega lista.

Sportne vesti

Prihodnjo nedeljo bodo, razen ene prvorazredne in ene drugorazredne prvenstvene tekme, še prvenstvene borbe rezerv in juniorskih moštev.

Pri rezervah bodo nastopili tile pari: Tobačna tovarna in Mladika ter Zabjek in Vič.

Juniorski pari pa bodo naslednji: Vič : Ljubljana, Tobačna tovarna : Mars, Mladika : Hermes.

SK Mladika. V petek ob 20.30 obvezen sestanek rezervnega in prvega moštva v društveni sobi. Vsi in točno. Načelnik.

Lista domačih strelcev izgleda po nedeljski prvenstveni tekmí A razreda med Tobačno tovarno in Ljubljano takole: Ačko 5, Hacler 4, Sandi 3, Slamič 3, po 2 gola: Zajic, Pepček, Nagode, po 1 gol: Piskar Ivo, Marn, Sočan, Zigon, Januš, Brodnik, Aljančič, Zupan in Pelicon.

Ljubljana

Koledar

Četrtek, 27. velikega travna: Beda Castilji- vi, spoznavalec in cerkveni učenic; Jan. I., pa- pež in mučenec; Vojslava, devica.

Petek, 28. velikega travna: Avguštin, škof; Viljem, opat; Senator, škof; Priam, mučenec.

Obvestila

Marijansko akademijo s peštrim in izvirnim programom priredi v družinskem krogu L. ženska realna gimnazija (Poljana) v dvoraní Lichtenurna v petek, 28. maja, ob 6 zvečer in v nedeljo, dne 30. maja, ob 4 popoldne.

Na sporedu so primerne recitacije, prizori, pevske in glasbene točke ter mične dramske slike, povzete iz življenja fatimskih videov pod naslovom: Bili so trije otroci... Opozarjamo občinstvo na to ljubko proslavo ter ga vabimo, da s številno udeležbo izkaže priznanje zavodu. Prostovoljni prispevki so dobrodošli.

Mestni fizikat zaradi snazjenja prostorov v petek in soboto, 28. in 29. t. m., ne bo uradoval ter bo posloval samo v najnujnejših primerih.

Mestni socialno-politični oddelek zaradi snazjenja prostorov ne bo posloval v petek in soboto, 28. in 29. t. m., razen v zelo nujnih primerih.

Pianist Anton Trost bo sodeloval v ponedeljek, dne 31. t. m., na XV. simfoničnem koncertu letošnje sezone in izvajal pri tej priliki solistični part Čajkovskega koncerta za klavir in orkester v b-molu. Delo je izredno monumentalno in je prineslo skladatelju svetovno slavo. Je izredno efektivno in zato tudi najpogostejše na koncertnih sporedih. Poleg Čajkovskega bomo slišali še znamenito Slovaško, suito v petih stvkih, ki jo je napisal Viteslav Novak in prvo izvedbo Zandonaijeve Trentske rapso-dije. Začetek koncerta bo točno ob pol 7 v veliki uniskni dvorani. Koncert izvaja simfonični orkester pod umetniškim vodstvom dirigenta Nika Štritofa. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Za otroke z Barja, Ceste dveh cesarjev in Brda bo cepljenje zoper davico v petek, 28. t. m. Starši z Barja naj pripeljejo otroke k cepljenju ob 17 v ljudsko šolo v Crni vasi, a starši s Ceste dveh cesarjev ter okolice in Brda naj pripeljejo otroke k cepljenju ob 11 v salon Karo. K cepljenju morajo starši pripeljati vse nad 18 mesece stare, še ne cepljene otroke, ki bodo letos v predledku 14 dni dobili dve injekciji. Poleg teh otrok bodo pa cepljeni tudi vsi oni, ki so bili lani že dvakrat cepljeni, letos še s tretjo injekcijo. Starši otrok, ki bodo letos dobili tretjo injekcijo, na prineso s seboj potrdilo o dvakratnem lanskem cepljenju, da bo na tem potrdilu zabeležena še letošnja tretja injekcija. Zadnje cepljenje zoper davico bo v soboto, 29. t. m., ob 16 v Mestnem domu.

Opozarjamo na ponovitev Tomčeve kantate Križev pot, ki bo v sredo, dne 2. junija ob 7 zvečer v ljubljanski stolnici. Izredno akustična cerkev z mogočnimi orglami, za katerimi bo sedel monsignor Stanko Premrl ter oskrbel spremljavo solistov, zbora in odigral vse vmesne igre, bo močno povzdignila celotno izvedbo najnovejšega, pa tudi najpomembnejšega slovenskega glasbenega dela. Kot solista sodelujeta zopet altistka Franja Golobova in basist Julij Betetto. Vse zborovske točke bo odpel pevski zbor Glasbene Matice, vsi pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. Na ta koncert vabimo vse, ki se zanimajo za našo glasbo. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Danes!

»OZNANJENJE MARIJINO«

Franciškansko gledališče.

Lepo uspela Deržajeva razstava v Obersnelovi galeriji na cesti Arielle Ree bo zaprta nepreključno v nedeljo, 30. t. m., ob 13. uri. Zato vabimo vse ljubitelje umetnosti, da si jo ogledajo pred koncem. Odprta je vsak dan od 9 do 18.50.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Četrtek, 27. maja ob 18: »Jorijeva hči«. Red A. Petek, 28. maja ob 15: »V času obiskanja«. Izv. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Sobota, 29. maja: Zaprtó. Nedelja, 30. maja ob 15: »V času obiskanja«. Ponedeljek, 31. maja ob 16: »Princeska«.

Opera:

Četrtek, 27. maja ob 18: »Madame Butterfly«. Red Cetrtek.

Petek, 28. maja ob 18: »Vnebovzetje B. D. M.« Red B. Sobota, 29. maja: Zaprtó. Nedelja, 30. maja ob 17: »Prodana nevesta«. Izven. Cene od 28 L navzdol.

Maurice Zermatten:

Težka pot

Odlomek iz romana — Prevedel Joža Mahnič.

»Sediva tukaj!« je predlagala. ugodí samo malenkost; zato se mora »Morda bo popoldne deževalo. Ni se nama treba preveč oddaljiti!«
Sedla sta na suhe smrekove igle. On je prinesel s seboj malo zbirko Rilkejevih francoskih pesmi. Odprl jo je, pa ni nič bral.

»Odkar sta bila poročena, si nista nikdar razodela najbolj skritih kotov svojega srca. Govorila sta o gorah. Michel ji je opisoval trdo življenje na kmetih. V tišini svoje male izbe sta si izmenjala tudi marsikatero nežno besedo in doživela nekaj zelo polnih in bogatih ur. Toda njuni srci se nista nikdar popolnoma dali v službo te medsebojne ljubezni.

Michel je zaradi tega trpel. Upal je, da bo s poroko padla poslednja pregraja, ki ga je ločila od Yvonne. Toda že takoj prvi dan je moral ugotoviti, da se v odnosu med njima v bistvu ni nič spremenilo. V svojem srcu je našel isto nepoštenost kakor prej, našel prav tako oblastno navzočnost nekoga, katerega pravice so ga nekoč prisilile k begu. Sedaj beg ni bil več mogoč. Skušal si je dopovedati, da je v življenju pač vedno tako, in da ni modro od njega pričakovati več, kakor pa nam more dati. Vsi, je razmišljal, morajo iti preko te Kalvarije. Srce zahteva vse, življenje mu

»Kako moreš to vedeti? Kaj ti ne pade v glavo!«
»To mi je prišlo na misel na tej stezi, ko sta takole stopala drug ob drugem. Zdi se mi, da ta tvoja posebna pozornost, ki jo posvečaš stvarim, korenini v neki težavi, ki mi je nisi še nikdar priznal!«

»Michel je trepetal, ko je čutil, da mu je prišla do živega. Da, to je res! Če bi pri svoji ženi našel vsega, kar je iskal, bi se malo menil za oblike oblakov in prepletanje vej. Človek išče absolutnega. Če ga ne najde, bolj ali manj brezuspešno trosi svoje sile. Yvonne, tega vendar ne moreš od-

mene zahtevati, da bi noč in dan precepel samo pri tebi...«

Zdrzil se je ob malo pretrčnem tonu svojega glasu. Popravil je:

»Ti veš, kako zelo te imam rad. In tudi v tvojo ljubezen do mene ne dvomim. Ničesar več si ne moreva želeli. Kadar se naše sanje uresničujejo, doživljajo vedno neko spremembo. Resničnost nikdar ne more biti popolna. Toda jaz se ob tebi počutim tako srečnega, da se bolj sploh ne bi mogel.«

Govoril je iskreno. Nikdar mu ni prišlo na misel, da bi ga kakšno družo deklet utegnilo boljše zadovoljiti. Tudi ni gojil kakega gneva v svojem srcu. »Ali je razlika med tvojimi sanjami in resničnostjo, Michel, velika?«

»Ni! Vsekakor ni tolikšna, da bi zaradi nje ne mogel biti srečen. Toda, prosim te, ne govori več o temi! Stvari ne bi s tem čisto nič spremenila. Kvečjemu ranila bi drug drugega. Poleg tega sem prepričan, da se noben novoporočen par ne bi mogel bolje ujemati od naju dveh.«

»Glej, véasih se mi zdi, da si me vzel za ženo, ker sem se ti zdela nekoliko podobna liku idealnega dekleta, kakršnega si nosil v sebi!«

»Naravno! Ali ne ravnajo vsi tako?«

»Seveda. In pri tem si odkril, da si se uštel.«

»Ti torej hočeš, za vsako ceno, da ti govorim o nečem, kar živi samo v tvoji domišljiji. Hočeš, da te mučim s priznanjem težav, ki jih ne občutim. In če bi jaz tebi stavil isto vprašanje,

kaj bi odgovorila? Si ti srečna, Yvonne?«

»Da, Michel, jaz sem srečna, srečna bolj, kakor sem si upala biti.«

»Te nisem razočaral?«

»Ne, nisi me razočaral!«

»Ti ni nič žal?«

»Ne, prav nič!«

»Hvala ti, moja mala Yvonne!«

»Toda, dragi, zahvaliti se ti moram vendar jaz, ker si ti tisti, ki me osrečuješ!«

»Glej, Yvonne, to sem te vprašal zato, ker sem menil, ko sem te tako pogosto zalotil molčečo, da ti je žal iz-gubljenе svobode. In če si mene morda kdaj videla zamišljenega, je bilo to zato, ker se nisem čutil mirnega glede tebe.«

»Ali sedaj si?«

»Da, sedaj sem!«

Sledil je trenutek molka, v sredo katerega je sladko in otožno zašumelo listje uad njima.

Nebo se je kar naprej zagrinjalo, toda brez tistega vznurjenja, ki naznana spomladi nevihte. To pot brčkone ne bo nevihte, ampak dolgi deževni dnevi, ki ju bodo obsodili v to, da bosta morala živeti v koči drug ob drugem danes, jutri, ves teden. Ne bosta se mogla več rešiti iz te kletke in zdelo se je, da oba zbirata čim večjo mero potrpežljivosti, ki jo bosta potrebovala, da si bosta mogla neprestano gledati v lice, brez nevolje drug drugega prenašati, in da ne bosta preveč skatila soglasja, ki sta ga pravkar doseгла.

»Po vsem tem še vedno ostajam v dvomu, če si ti srečen, Michel!« je vprašala trenutek nato. »Zdi se mi, da me ljubiš s pomočjo nekake utvare. Živiš z neko podobo o meni, ne z menoj samo. Ljubiš me s posredovanjem nekakega privida. Ali še bolje, oklepaš se svojega privida in se me bojiš z njim sočutí, da ne bi doživel razočaranja.«

»Čuj me, Yvonne!« (Ko je govoril, si ji ni upal gledati v obraz. V desnico je nabiral smrekove igle. Nekaj časa je zamahoval z dlanjo, da so mu v njej poskakovale, potem jih je metal v zrak in jih prestrezal na spodnjo stran roke, ki jo je bil naglo okrenil.)

»Preveč sama živiš! Menil sem, da bova mogla docela odmaknjena od ostalega sveta prebiti nekaj tednov. Pa sem se motil. V tej samoti preveč vrtava vase in to nama ni v prid. Če ljubezen hoče obstati, mora očuvati tudi svoj del blazne strastnosti! Midva pa k svojim čustvom vedno mešava svoj ubogi razum in edini uspeh takega početja je v tem, da čisto po krivici drug drugega mučiva. V nedeljo se vrneva v dolino! Sram me je tudi, da sem brez maše. Meni je potrebna. Tega ti nisem hotel reči, da morda ne bi mislila, da te silim delati to, kar delam jaz. V tem oziru ti puščam popolno svobodo. Toda ne glede na to se bova tam doli srečavala z ljudmi, na primer z župnikom. Dalje sem se aprila seznanil s tukašnjim okrožnim zdravnikom. To je nenavaden človek! On me je zdravil.

Kaj je sovjetski starosta videl pred tremi leti v Katynskem gozdu

»Poljski častniki niso niti skušali pobegniti, ker so smatrali smrt za rešiteljico...«

Pariz. (DNB). Pod smrtno kaznijo je bilo starosti neke sovjetske občine prepovedano povedati, kaj je bil pred tremi leti videl v Katynskem gozdu — pravi poročilo nekega francoskega prostovoljca z vzhodnega bojišča.

»Paris Soir« je pred nedavnim prinesel izjavo staroste, ki je bil navzoč pri ustrelitvi poljskih častnikov v Katynskem gozdu. Starosta je med drugim povedal, da so meseca marca ali aprila 1940. v času, ko tam začenja kopneti sneg, ponoči prišli v njegov kraj tuji ujetni častniki. Ljudje so bili prepričani, da so to Poljaki. Spremljale so jih rdeče straže s samokresmi. Sredi pečene gozdne jase so morali ujetniki izkopati 4 do 5 metrov globoke in 10 do 50 metrov široke jame. Ko so bili s tem delom pri kraju, so 200 do 500 ujetnikom dali povelje, naj se z obrazom navzdol vležejo na tla. Nato so se krvniki po dva in dva približali na tleh ležečim častnikom in je prvi od vsake skupine streljal v žrtve v tilnik, drugi pa je sprotil basal orožje. Ko je prva vrsta krvavečih teles že ležala v grobu, so prisilili drugo skupino ujetnikov, da so se vlegli na še topla in drge-

tajoča telesa prvih žrtev.

Na vprašanje, če ujetniki niso poskušali morda pobegniti, je starosta odgovoril, da nihče ni tega poskušal. Po šestih mesecih ujetništva pri boljševikih — je dejal starosta — je bilo njihovo duševno in moralno stanje že takšno, da je bila zanje smrt brez dvoma rešiteljica. Gotovo so vedeli, kaj se pravi doživeti represalije in mučenja. Uradniki GPU so povsod imeli s seboj na vrvcih volčjake, ki bi se bili vrgli na prvega, ki bi skušal pobegniti, in ga raztrgali na drobne kose.

Na vprašanje, od kod on vse to tako natančno ve, je starosta dejal, da so boljševiki potrebovali potem ljudi, ki bi grobove zasuli. GPU takšnega dela ne opravlja. Nagnali so skupaj vse moške iz okolice in ti so potem postreljeni častnike zagreblili. A čim je bilo to delo opravljeno niso smeli več domov. So si že izmislili kakšno pretezo, pod katero so jih odpeljali bog ve kam. Kot župan v vasi sem izjemoma smel iti domov. Zabili pa so mi pod smrtno kaznijo, da ne smem nikomur praviti, kaj sem videl.

»... da bi prikrili britanskemu ljudstvu nemško oblast nad nebom Velike Britanije«

Novo nemško orožje: »superbomba«, ki na 700 do 800 metrov od kraja, kamor je padla, izbrise vse

Rim, 26. maja. e. Pod naslovom »Letalska bombardiranja« piše večerajšnji »Giornale d'Italia« tole:

Poslušni zapovedi, ki jo očitno navdihuje enidenje Churchilla z Rooseveltom v Washingtonu, še bolj pa nujne potrebe angleške propagande, so londonski listi bolj složno in besno kakor sicer zaganjajo v Italijo, poveljujejo usneha angleško-ameriških letalskih napadov ter prerokujejo njihov vedno večji uničevalni razvoj.

»Daily Telegraph«, eno izmed glasil, ki biva pobude od Edena, je večeraj temu vprašanju posvetil uvodnik z naslovom: »Oblast nad italijanskim nebom«. V njem piše:

Zavezniki letalske sile ponudi in podveji brez odlična napadajo Italijo. Letališča in pristanišča na Siciliji in Sardiniji, pa tudi na polotoku so nepretrgoma bombardirana in jih je že zadelo na tisoče ton bomb. Italijanski prvaki nič ne skrivajo sodbe, da pomoč, ki jo Italiji daje nemško letalstvo, ni zadosti, da bi jo rešila. Zavezniki se morajo pri priči z vsem, kar imajo, vreči na Italijo in na njene zelo raztegnjena meje, ki jih je kaj lahko raniti. To zdaj, ko so letalske sile osi opravljene v nered in so morale prestat kaj znaten napor; zdaj, ko se Italija bliža zmešanju in etopa na pot poloma, morajo zavezniki s svojo letalsko ofenzivo ojačiti do skrajne meje.

Tako piše eden izmed poluradnih londonskih listov. Očitno se dela, ko da ne ve za ponosni, zgodovinski, neomajni odpori duh Italijanov, za rastoči razvoj obrambe in osne letalske ofenzive, ki v oblikah, kakor jih v Londonu zatrdno ne pričakujejo, odgovarja veliki angleško-ameriški letalski ofenzivi. Vsak dan poroča vojna kronika o nenavadnem velikem številu angleških in ameriških letal, ki so jih osne letalske sile zbile nad italijanskim polotokom in nad otoki. Vsak dan prinaša ta kronika prva znamenja o obnovljeni italijanski in nemški ofenzivi na Sredozemskem morju, ofenzivi, ki velja angleškim in ameriškim ladjam, pristaniščem in postojankam v francoski Severni Afriki, na Malti in v Sunadu ob Rdečem morju.

Toda glas »Daily Telegraph« ni osamljen. »News Chronicle« govori o udarcih, ki jih bo treba dati Italiji, da se omehča. »Daily Express« prinaša gostobeseden članek in pravi:

»Na Italijane bo padel dež bomb, še gostejši od tistega, ki je zdobil Nemce pri El Alameinu. Po divjosti in natančnosti bomo še prekosili angleško-ameriško bombardiranje, do katerega je prišlo pred napadom na Bizerto. Zakaj naj bi naš bes prizanašal Italiji? Vojna zahteva, da bombardiramo prestolnico, ki pomeni sovražnikovo možgane. Brloge novega imperija zdrobimo med ruševine starinskega Rima!«

Ta jasna in razločna divjost angleških načrtov, ki jo razodevajo londonski listi, nima samo napadalnega namena, namreč živane vojne, temveč tudi obrambni namen: okrepiti razrahljane živce angleškega ljudstva. Ne le, da so izostali

našli, odločilni in vidni uspehi, ki so jih pričakovali od epiloga bitke v Severni Afriki.

Medtem ko so anglosaški izgledi na Sredozemlju več ko negotovi in vzemirliivi, se začenja nova nemška letalska ofenziva na angleški otok, ki spreminja račune anglosaških politikov in vojaških poveljnikov ter prinaša nova, divja razdejavanja. Britanski listi govore o gospostvu nad italijanskim nebom, da bi prikrili britanskemu ljudstvu nemško oblast nad nebom Velike Britanije. Obramba italijanskega neba se v resnici izpopolnjuje z odlično nemško letalsko ofenzivo na britanski otok. Churchill, angleški ministrski predsednik, je bil tisti, ki si je pred zgodovino človeštva in pred omikanim svetom nakopal odgovornost za novo vojno z morilnimi bombami, z zažigalnimi bombami in s pošastnimi eksplozivnimi pripravami proti civilnemu prebivalstvu, proti nevojaškimi ciljem, proti otrokom, ženskam, ranjenikom, bolnikom, cerkvam in umetniškim spomenikom. Roosevelt se mu je pridružil ter mu dal na razpolago svoje velikanske bombnike in hladnokrvno zločinsko ravnanje svojih letalcev in strojničarjev.

Povedali smo že, da ta novi način vojskovanja, ki so ga hoteli in začeli Anglosasi, ne bi trajal dolgo, ne da bi nanj odgovorili. Churchill je dal prvi zgled. Osvobodil je Nemčijo vsakega ozira. Anglija zdaj že plačuje strasen davek za to svojo pobudo, za svoj grozen način vojskovanja. Nenadno se je zdaj znašla pred strahotnimi bombardiranjimi nove vrste, bombardiranj, ki jih uprizarjajo nemška letala naj-novejše izdelave in z najnovjšim razstrelivom. Poročevalci pišejo o neki nemški »superbombi«, ki raznese vse, kar je 700—800 m od kraja, kamor je bomba padla. Ob tej strahotni eksploziji se zrak tako močno strese, da to čuti celo letalec v višini 4000 m. Gre za neko nad-eksplozivno snov, najbrž za utekočinen zrak. Gre za novo iznajdbo nemške kemične industrije, ki je brez dvoma prva na svetu po duhoviti zamisli in po količini, v kateri jo izdelujejo ter ji britanska in ameriška industrijska konkurenca ni kos. Tudi ta novi nemški nastop, ki se je komaj šele delno začel in je dosegel tako porazen učinek, se bo izvajal po tistem znanstvenem načinu, ki ga je nakazal Churchill, proti industrijskemu središčem in pristaniščem v Veliki Britaniji.

Značilno je dejstvo, da novi nemški bombniki lete tako, da jih ne more nihče doseči, niti protiletalsko topništvo, niti angleška lovška letala.

V evropski vojni se torej začenja doba močno strnjene letalske ofenzive. Neizprosnost anglo-ameriških letalskih napadov na Italijo bo pravično plačana z enako neusmiljenostjo prav takšnih in pomožnih letalskih napadov na britanski otok in na druge važne angleško-ameriške postojanke. Da bi prikrili to dej-

HENRIK SIENKIEWICZ ROMAN V SLIKAH

399.
Apostol se je zadnjič obrnil proti mestu. Glava mu je sijala v zlatem blesku. Spodaj v nižini je bilo videti svetlo Tiberu, Avgustovo grobnico, Pompejevo gledališče, množico svetlišč in ogromno mravljišče rimskih hiš: gnezdo moči in hudobije, ki je pa, bilo hkrati glava sveta, vsemogočna, nepremagljiva, večna.

Peter je sredi vojakov gledal tja kakor kralj na svojo dediščino in je mestu govoril: »Odkupljeno si in moje sil!»

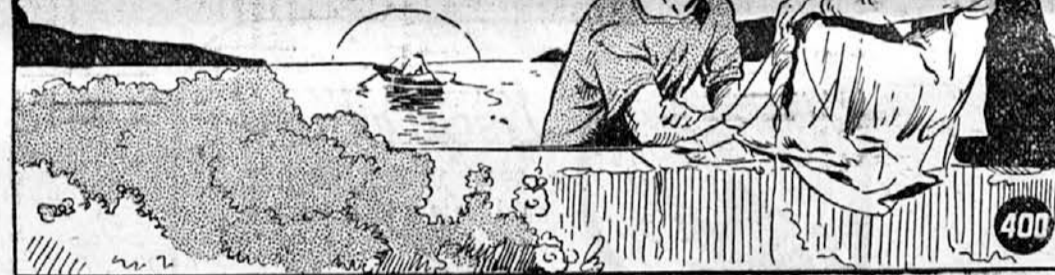
Sonce se je bilo še bolj nagnilo proti večernemu obzorju in vsa zahodna stran neba je začela rdeče žareti. Vojaki so stopili k apostolu, da bi ga slekli.

On pa je stal na vzvišenem mestu, se naglo zravnil ter stegnili roko, da so se krvniki preplašeno umaknili. Začel je z desnico delati znamenje križa ter v zadnji uri dejati blagoslov »Urbi et orbi«, Rimu in vesoljnemu svetu.

In nihče ni to uro uganil, da stoji med njimi pravi vladar tega mesta.

VINICIJ PIŠE PETRONIJU!

TUKAJ VEMO, KAJ SE GODI V RIMU, ČESAR PA NE, NAM POUVEDO TVOJA PISMA SPRAŠUJE, ČE SVA NA VARNEM. POZABLIENA SVA IN TO NAJ TI ZADOŠČA—TA TRENUTEK GLEDAM NA NAŠ MIRNI ZALIV. NA NJEM IETADJA IN V NJEM URSUS, KI SPUSČA MREZO V JASNE GLOBINE... LIGIJA MOJA ŽENA, PREDJE OB MENI RDEČE VOLNO. V VRTOVIH POD SENC O MANDLJEV PREPEVAJO NAŠI SUZNIJI. KAK MIR JE TUKAJ, PREDRAGI, IN BLAGOSLAVIJA NAMA GA KRISTUS, NAŠ LJUBLJENI BOG. SREČNA SVA V SVOJI SREČI, KI JE NIČ NE MORE KONČATI, KAJTI SMRT, KI JE ZA VAS KONEC VSEGA, JE NAM SAMO PREHOD K LEPSĚMU MIRU, LJUBEZNI IN RADOŠTI. LIGIJO LJUBITI ME JE NAUČIL ŠELE KRISTUS V NJEM JE VIR SREČE IN MIRU. PRIMERJAJ VAŠE, S SMARTIM STRAHOM POMEŠANO RAZKOŠJE, IN RAZVRAT Z IZVLEJENJEM KRISTJANO V PABOS VIDEL, DA JETO RES A ČEŠE HOČEŠ ZARES PREPRICATI O TEM, PRIDI SEM. TUKAJ TE PRICAKUJE MIR IN LJUBEČA SRCA. PLEMENIT SI IN DOBER. TVOJ BISTRI UM TI JE SPOSOBE SPOZNATI RESNICO. PRIDI, INKO JOBOS SPOZNAL, JO BOŠ VZLJUBIL — LIGIJA IN JAZ UPAVA, DA TE BOVA KMALU VIDELA, GODI POZDRAVLJEN IN PRIDI.

stvo, govorijo londonski listi zamao o razdejavanju Italije. Omikane državljana sveta bolj srce ob hladnem premisleku te tragedije, katere niso hotele in ne pričele sile Osi: Vsa odgovornost obremenjuje Angleže in Američane.

EIAR - Radio Ljubljana

Četrtek, 27. maja: 7.30 Pesni in napevi — 8 Napoved časa — Poročila v italijanski — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Napevi in romane — 13 Napoved časa — Poročila v italijanski — 13.10 Poročilo Vrhovnega poveljstva oboroženih sil v slovenski — 13.25 Prenos iz Nemčije — 14 Poročila v italijanski — 14.10 Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijaneč — Lahka glasba — 15 Poročila v slovenski — 17 Napoved časa — Poro-

čila v italijanski — 17.10 — Vokalno-simfonični koncert — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Politični komentar v slovenski — 20 Napoved časa — Poročila v italijanski — 20.20 Koncert altistke Cloe Elme in pianista Germana Arnaldija — 21.15 Plošče — 21.30 Simfonični koncert vodi dirigent Morelli — 22.20 Prikljubljene pesmi vodi dirigent Zeme — 22.45 Poročila v italijanski.

Drobne za robom

Položaj glede prehrane v Egiptu se je zadnje čase hudo poslabšal, je zvedel italijanski dopisnik v turški prestolnici. Cene so se dvignile do neba. Zdravil sploh več ni, oziroma jih lahko kupi samo tisti, ki ima dosti denarja. Angleži nočejo prodati nobenih zdravil, ki so jih pripeljali v Egipt za svojo vojsko, civilnemu prebivalstvu.

Kolumb odkriva Ameriko

Komaj je Kolumb zapustil Kanarsko otočje, je že začel z dvakrat večjo skrbnostjo meriti razdaljo, ki jo je vsak dan premeril. Najprej zato, ker je vodil in delal račune zase in ugotavljal dejansko stanje, razen tega pa je bila to stvar, ki je bila prihranjena le njemu in ob svojem času javljena tudi španskemu kraljevskemu paru. Drugi razlog pa je bil v tem, da je vsako skrajšanje razdalje sproti sporočal mornarjem z namenom, da se jim bo zdelo, da imajo prepluti vedno manj razdalje.

Vreme mu je bilo čudovito naklonjeno, kakor da bi ga bil sam Bog, v katerega je trdno veroval, vzel pod svoje okrilje. Zato je vso svojo skrb posvetil moralnemu utrjevanju svojih mož. Vse novosti, ki so se pojavljale in katere so bile tudi zanj nezane, kakor so na primer množice alg, veter, ki je stalno pihal proti zahodu, morje, ki je valovalo, ne da bi ga veter razgibal, je gledal in opazoval skrajno mirno, s čimer je odganjal vse bojazni. Tako je bilo tudi takrat, ko so ladje dosepele na mrtvo črto in so igle kompasne busole kot nalašč začele noretiti in spravljati mornarje v mučno žalost.

Mornarjem se je na nekem mestu zazdelo, da plovejo med otoki. In Kolumb je bil soglasen z njimi in velel pluti naprej, pa najsi je bil o resničnosti njihovih opažanj sam prepričan ali ne. Dovolj mu je bilo, da jim je zagotovil, da v primeru potrebe lahko pridejo do kakega pristanišča. Kopice lahkih oblakov in razne meglice, ki so se pojavljale na obzorju, so vzbudile v njem upanje, da se v bližini nahaja kopno. Krenili so z začetne poti, iskali zemljo, pa je niso našli. In Kolumb je bil vesel novega dokazila za svojo trditve, da se je treba držati začrtane smeri in da bodo le tako našli zemljo. Toda ljudje so postali trudni. Ni bilo prijetno živeti sredi štiridesetice ljudi, kolikor

jih je imela vsaka ladja, katerih največja je imela 250 ton nosilnosti, živeti sredi enoličnega morja, ki se zdi, da sploh nima konca ne kraja. Ni prijetno spati na prostem ob skopo odmerjenih živilih in v neprestani duševni napetosti. Nezadovoljstvo se je začelo oglašati v obliki upora, s prikritimi grožnjami na račun Kolumba in z zahtevami, naj se vrnejo domov. Toda do odkritega izbruha ni prišlo, ker se je Kolumb deloma s sladkimi besedami deloma z grožnjami posrečilo ohraniti disciplino med mornarji. Toda 6. oktobra je zahteval Martin Alonso Pinzon, da se opusti pot proti zahodu in krene proti jugozahodu. Postal je bolj kolumbovski kakor Kolumb sam in Cipang (Japonska), ki je bil na zemljepisni karti označen v smeri, katero je hotel izbrati, mu je zmešal glavo, kajti tam se je nadejal zlata. Kolumb mu je odgovoril, da ne bodo mogli priti do kopnega, če bodo spremenili smer in da bodo na Japonsko prišli na svojem povratku. Neumesten alarm na ladji Niña, kjer so mislili, da vidijo kopnino, je prekinil ta razgovor, toda dan pozneje je Pinzon ponovil svojo zahtevo in se zagrizel vanjo. Jate ptic, ki so letale od severa proti jugozahodu, so ustvarjale videz, da leži suha zemlja v tej smeri in je dajala Pinzonu prav. Kolumb se je zavedal težkih posledic, ako bi prišlo do preloma z njegovim drugom. Zato je privolil, da so krenili s stalne smeri proti jugozahodu, vendar le za dva dni. Če ne bi našli nič, bi se vrnili in spet krenili v zahodno smer. 8. in 9. oktobra je bilo morje še naprej strahotno pusto. Malo armado je prevzel takšen strah, da so ljudje tekali po ladjah sem in tja. Ljudje so bili izčrpani. Vsa vzpodbujanja niso zalegla nič. Kolumb je izigral vse adute, se razvnel in vpil na ljudi, rekoč, da je vsako tarnanje zaman, ker je on sam sklenil dospeti do Indije in tja bo prispel za vsako ceno. Po sončnem zahodu 11. oktobra je krenil spet na prejšnjo smer proti zahodu.

Dve uri potem ko je padla noč, je Kolumb opozoril posadke, naj se pripravijo na odkritje. Dveh zjutraj 12. oktobra 1492 se je prikazala suha zemlja! »San Salvador« (Odrešenik), ki se je razprostiral na tej točki

skrivnostnega oceana, jasno odkriva vso Kolumbovo dramo, ki se je končala skoraj na čudežen način.

Način Kolumbovega raziskavanja zemlja, ki jih je zapovrsti odkrival, se lahko razbere iz njegovih zapiskov. Odprava je bila poslana v znak zlata: zlato sta hotela imeti kralj in kraljica, dvor, denarni zalagatelj odprave, kakor tudi vsi mornarji. Tudi sam je hlepel po zlatu. Če bi našel zlato in ga dobršno količino pripeljal nazaj v Španijo, bi mu bile temu primerno odmerjene tudi časti. Raziskavanja in odkrivanja bi se nadaljevala. Ako bi se primerilo drugače, bi bil zamao ves njegov napor, zamao odkritje novega sveta in nove pomorske poti, zastoj šahovska partija s Portugalsko in nekorištna vsa svetovna slava. Zato je bila njegova prva skrb poiskati zlato, dragulje in dišave. To je bila njegova stalna in najhujša skrb. In svoje iskanje je uravnal po podatkih, ki niso bili zmerom točni in katere so mu dajali domačini o deželah, kjer da se zlato nahaja. Toda Kolumb ni gorel samo za dobrino, po katerih so hlepleci Evroproci njegovega stoletja. Bil je predhodnik in znanilec kolonizacijske umetnosti, ki se je na zahodu rodila šele mnogo kasneje. Kastilec ni šlo za drugega, kakor za večje količine zlata in potem za povratek v domovino in le sem pa tja so slučajno na obalah ustanovili zbiralna središča, odkoder so krajevna bogastva prevažali v Španijo. Kolumb pa je imel v načrtu ustanovitev mest in naselij s prebivalstvom, ki bo tam stalno bivalo in od tam prodiralo v notranost dežele, katere niso pričakovale nič drugega kakor tisočev človeških rok, da bi dala bogato žetev in množstvo sadežev. Zavaljo tega je sestavljal neke vrste katastro rodovitnih pokrajini, ki jih je srečal, označil vrsto sadežev, ki bi se dali saditi, preiskoval drevje in koristne rastline in ugotovil je, da mnogih še ne pozna. Začel je misliti na izvoz vprežne govede. Na Kubi je spričo ogromnih, visokih pinjskih gozdov v svoji domišljiji že videl ladjedelnice, v katerih bi se lahko gradile barke, ladje in večje enote.